

*”Våra är de som har bott här och varit del av landet,
“de” är dom som har varit del av nåt annat land”*

Hur används språkliga strategier för att konstruera nationell identitet på nyhetssiten
Ledarsidorna.se?

Handledare: Anna W. Gustafsson

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	2
1.1	Tidigare studier.....	3
1.2	Disposition.....	5
2.	Teori	5
2.1	Nation och identitet	5
2.2	Kritisk diskursanalys	6
2.3	Språkliga strategier i skapandet av nationell identitet	7
3.	Metod.....	8
3.1	Synechdoche.....	8
3.2	”Vi”	9
3.3	”De”	10
3.4	Textanalys av artiklarna	10
4.	Material	11
5.	Textanalys och analys av språkliga realiseringar	12
5.1	Artikel 1: Klanerna – de parallella samhällsstrukturernas ursprung	12
5.1.1	Kommentarsfältet till artikel 1.....	14
5.1.2	Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 1	16
5.2	Artikel 2: Romregistret– en fråga som saknar enkla svar	16
5.2.1	Kommentarsfältet till artikel 2.....	17
5.2.2	Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 2	18
5.3	Artikel 3: Barns asylskäl ska prövas särskilt	19
5.3.1	Kommentarfältet till artikel 3	20
5.3.2	Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 3	22
5.4	Artikel 4: Flyktmarschen till Haparanda: Varför inte ”touch and go”?	23
5.4.1	Kommentarsfältet till artikel 4.....	24
5.4.2	Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 4.....	26
5.5	Artikel 5: Migrationspolitik: Norge mot Sverige– inte nonsens.	27
5.5.1	Kommentarfältet till artikel 5	28
5.5.2	Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 5	29
6.	Diskussion	30
7.	Sammanfattning och slutsats	34
8.	Källförteckning.....	36

1. Inledning

Hösten 2015 ökade invandringen till Europa och Sverige kraftigt som en följd av krisen i Syrien och den samhälleliga diskursen kring invandring förändrades. Till en början förespråkade regeringar i Europa ett solidariskt flyktingmottagande av de som flydde från Syrien. Men det politiska klimatet förändrades under hösten 2015 och i november infördes gränskontroller i Sverige och den svenska regeringen lade fram ett förslag om en ny lag för begränsad asyl och tillfälliga uppehållstillstånd (Regeringskansliet 2015), en lag som sedan infördes i juli 2016. (Riksdagsförvaltningen 2016:752). Samtidigt har de nationalistiska partierna i Europa under senare tid vunnit allt fler mandat. Sedan EU-valet 2014 finns 15 nationalistiska partier i EU-parlamentet och i valet 2014 blev Sverigedemokraterna, med nära 13 procent, tredje största parti i Sverige. Under senare tid har också närvaron av uttalat nationalistiska grupper ökat i Europa. I Sverige har det bland annat blivit synligt genom demonstrationer av nationalistiska grupper så som Svenskarnas parti (2008-2015) och Nordiska motståndsrörelsen, vars medlemsantal och aktivitet under de senaste åren växt. (Adelai 2017a) Nordiska motståndsrörelsen ligger bland annat bakom tre demonstrationer i Göteborg under september och oktober 2017.

Rapporteringen om flyktingkrisen och den politiska utvecklingen har också förändrats från mediernas sida. I en artikel på SVT nyheter (Adelai 2017b) i augusti 2017 presenterades journalistikprofessor Jesper Strömbäcks rapport som visar att svenska nyhetstidningar mellan 2010 och 2015 främst beskriver invandring negativt. En slutsats i rapporten är att detta sannolikt bidrar till att människor uppfattar flyktinginvandringen som större än vad den är och förknippar den med problem. Vad mer så har bland annat Göteborgspostens ledarsidor fått kritik för att ha tagit ett steg åt höger och för att bidra till att normalisera rasism (Paterson och Haimi 2015). År 2014 startade den obundna nyhetssiten Ledarsidorna.se som syftar till att vara i opposition och kommentera de ledande borgerliga ledarsidorna. Nyhetssiten har dock kritiserats för att numera främst: ”driva opinion om att Sverige är i förfall på grund av dess förda migrationspolitik”(Sveriges Radio 2016).

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur nationalism kan ta sig i uttryck genom språket i en invandringskritisk kontext. På grund av den svängning som Ledarsidorna.se har gjort och den kritiska position de intar finner jag det intressant att undersöka detta material. Jag har valt artiklar under fliken ”Migration” med hypotesen om att texterna kommer att rymma uttryck för nationalism i samband med en invandringskritik. Mer specifikt avser jag att undersöka

språkliga realiseringar, av *synechdoche* och pronomen ”vi” och ”de”¹. Dessa språkliga medel är enligt Wodak et al. involverade i den diskursiva konstruktionen av nationell identitet (2009: 35) varför de är intressanta för denna undersökning. Frågeställningen för denna uppsats är följande: Hur används språkliga strategier i konstruktionen av nationell identitet på nyhetssiten Ledarsidorna.se?

1.1 Tidigare studier

Forskning kring hur språket kan bidra till konstruktionen av en nationell identitet involverar flera vetenskapliga fält då den kritiska diskursanalysen (se vidare i kapitel 2.2) kopplar samman språkvetenskap och sociologiska teorier om identitet samt nation och nationalism. Inom det språkvetenskapliga fältet verkar dock konstruktionen av en nationell identitet utifrån specifika språkliga realiseringar vara ett ganska outforskat område.² Som bakgrund till denna uppsats inleder jag därför detta delkapitel med en redogörelse av svensk forskning inom andra fält som berör konstruktionen av nationella identiteter i Sverige och Europa.

Jonna Johanssons doktorsavhandling (2008) utgår ifrån en undersökning av konstruktionen av europeiska identiteter i den officiella diskursen inom Europeiska Unionen. Johansson använder kritisk diskursanalys för att tolka hur en gemensam, homogen identitet konstrueras i officiella policydokument. Johansson undersöker även huruvida högre utbildning innehar en liknande identitetsskapande roll inom EU som inom nationalstaten. Utifrån studien gör Johansson slutsatsen att ”en god europé” inte är någonting man ”är” utan någonting man blir genom att vara en ansvarig, aktiv medborgare. Syftet med undersökningen är att belysa den makt som finns i språket inom diskursen. Den officiella diskursen inom EU kring europeisk identitet och högre utbildning menar Johansson både bidrar till att inkludera och att exkludera individer.

I Catrin Lundströms avhandling *Svenska Latinas* (2011) undersöks narrativ kring svensk nationell tillhörighet hos unga kvinnor med latinamerikanskt ursprung. Genom individuella och parintervjuer samt fokusgruppsdiskussioner syftar undersökningen till att skapa en förståelse för hur exkludering och inkludering fungerar genom intersektionella maktstrukturer

¹ I denna uppsats markeras de två pronomen med citattecken: ”Vi” och ”de”, vilket avser skilja dessa begrepp från vanlig referens i texten. I övrigt anges nya begrepp med liksom exempel från materialet i kursiv stil.

² I uppsatser verkar ämnet däremot vara ett vanligare ämne även inom språkvetenskapen, vilket tyder på ett ökat intresse.

av ras, klass, kön, sexualitet och ålder. Lundströms analys pekar på att den nationellt upplevda svenska samhörigheten främst konstrueras kring gränser för vithet där icke-vithet signalerar ”utländsk”.

Johanssons och Lundströms undersökningar är av relevans för denna uppsats ämne, men saknar förankring i det språkvetenskapliga forskningsområde uppsatsen placeras inom. Överlag tycks det inte finnas mycket forskning om språklig konstruktion av svensk nationell identitet. Genom en kritisk diskursanalys av språkliga strategier för konstruktion av nationell identitet hoppas jag därav kunna bidra till förståelsen för ämnet. Följande undersökning av identitetsskapande inom det språkvetenskapliga fältet är dock värd är nämna.

Identitetsskapande genom referensen ”vi” (och ”de”) tycks även det vara ett relativt obeforskat område i svensk forskning. Detta fokus finns dock i Lina Nyroos studie (2008) av seminarier på ett svenskt universitet kring tillskrivandet av identitet genom referensen ”vi”. Nyroos använder sig av samtalsanalys som metod och undersöker hur motstånd från andra deltagare kan väckas när en deltagare talar för fler personer än sig själv. Dessa handlingar kopplas till identitet vilket ses som något skapat genom interaktion. Att tala för fler personer än bara sig själv bör enligt Nyroos ses som en aktion som tillskriver samtalspartnern en identitet.

Internationellt finns mer forskning av konstruktionen av nationella identiteter inom det språkvetenskapliga fältet, bland annat av Wodak et al. Till exempel har Wodak et al. (2009) utfört en studie av österrikiska nationella identiteter från vilken min uppsats hämtat mycket av sin utformning. Studien använder sig av en trianguleringsprincip i syfte att närma sig diskursen från olika metodologiska och teoretiska perspektiv och använder sig av material från semi-privata till offentliga miljöer (2009:9) De fem olika materialen är: politiska tal; nyhetsartiklar; posters, slogans och emailreklam; diskussioner i fokusgrupper och kvalitativa intervjuer (2009:187–188). Materialen visar skilda tendenser av olika språkliga strategier för konstruktion av nationell identitet. I minnestalen dominerade till exempel de språkliga strategier som konstruerar nationell identitet genom likhetsskapande och enande medan skillnadsskapande och exkluderande strategier var vanligare i de semi-offentliga och privata diskurserna (2009:189) Resultatet visade på ett skillnadsskapande från andra nationer men framförallt betonades skillnaden mellan interna ”out-groups” och nationella gemenskaper (2009:202). Respondenterna i undersökningen hade också en tydlig tendens till att betona

skillnaden till geografiskt närliggande länder och invånare från dessa länder inom den egna nationen (2009:192).

1.2 Disposition

I följande kapitel redogör jag för uppsatsens teoribildning gällande kritisk diskursanalys, och begreppen *nation* och *identitet*. I detta teorikapitel ingår även en redogörelse för de språkliga strategier som enligt Wodak et al. (2009) ingår i konstruktionen av nationella identiteter. I kapitel 3, metodkapitlet, redogör jag för de språkliga realiseringar som utgör utgångspunkt för min analys: ”vi”, ”de” och synechdoche. I kapitlet beskriver jag också den textanalys som kommer att användas i syftet att ge en bild av artiklarnas innehåll. Kapitel 4 utgörs av en resultatdiskussion utifrån de språkliga realiseringar jag funnit i mitt material där jag tolkar användningen av dessa. I kapitel 5 diskuterar jag det resultat jag funnit i relation till tidigare etablerad teori. Uppsatsen avslutas med en sammanfattning och slutsats i kapitel 6.

2. Teori

I följande kapitel redogör jag för ett urval av teorier som är relevanta för min studie. I kapitel 2.1 återger jag ett urval av teorier om nation och identitet. I kapitel 2.2 redogör jag sedan för teoribildningen kring den kritiska diskursanalysen, som bakgrund för mitt val av metod. I nästa del, 2.3 beskriver jag de språkliga strategier som diskursivt konstruerar nationell identitet.

2.1 Nation och identitet

Nationer bör enligt Benedict Anderson (2006) förstås som en *föreställd gemenskap*³, en mental konstruktion. Detta eftersom medlemmarna av en nation inte känner och heller inte någonsin kommer möta merparten av invånarna i nationen men ändå upplever en gemenskap sinsemellan. Författaren menar vidare att nationalism inte är någon form av ”uppvaknande av nationers självmedvetenhet”. Nationalism, hävdar han, uppfinner nationen, den skapar nationens existens (2006:6). En nation uppfattas som avgränsad, landsgränser dras mot andra nationer och från upplysningstidens ideal om frihet finns en uppfattning av nationen som suverän. Slutligen, menar Anderson, uppfattas nationen som en samhörighet och upplevs som en djupt rotat kamratskap vilket människor historiskt varit villiga att offra sina liv för (2006:7). Wodak et al. (2009) menar att det Anderson kallar för en *föreställd gemenskap*

³ Min översättning av Andersons term *imagined community*.

skapas och förhandlas genom diskurs (se vidare kapitel 2.2 och 2.3). Bilden av en nation blir verklig till den utsträckning som personer tror på föreställningen av nationen som en gemenskap och identifierar sig med den emotionellt. Nationella identiteter, menar Wodak et al., är således ett resultat av den diskurs som förmedlar föreställningar om nationen. Detta sker framför allt genom narrativ om en nationell kultur (2009:22).

En diskursiv konstruktion av nation och nationell identitet menar Hall (2011) är förenat med identifiering. Identifiering betraktas av Hall som en konstruktion och en ständigt pågående process som fungerar genom att skapa och återskapa skillnad (2011:3). Genom relationen till ”den andre”, till vad den egna identiteten inte är och vad den saknar, konstrueras identitet (2011:4). Scott (1992) understryker att diskriminering inte kan förklaras utifrån att människor till en början är olika. Han menar att vissa typer av skillnader mellan identiteter ges betydelse genom diskriminering (1992:14). Genom diskrimineringen etableras en föreställning om andras underlägsenhet (1992:15). Lawler (2014) lånar från Scott och menar på samma vis att den diskriminering som utgår från ”ras” inte uppkommer från skillnader mellan människor utan från stigmatisering genom rasism. Det är alltså rasismen som skapar föreställningen om ”ras” då rasismen avgör vilka skillnader mellan olika identiteter som görs betydande. ”Ras”, liksom andra sociala kategorier, bygger på understrykandet av en viss typ av skillnader och undertryckandet av likheter (2014:14). Denna företeelse kan benämnas med Freuds (2004) begrepp *the narcissism of small differences*. I Freuds ursprungliga användning beskriver termen det sätt på vilket en aggressiv tendens kan tillfredsställas samtidigt som solidaritet inom en gemenskap främjas (2004:64). I en senare användning beskriver det företeelsen att låta likheter förminska och små skillnader förstoras tills identiteter framstår som motsatser (Lawler 2014:14). Det som är likt måste tryckas undan för att skapa skillnader som blir så betydande att de framstår som naturliga (2014:15).

2.2 Kritisk diskursanalys

I min undersökning använder jag mig av kritisk diskursanalys som metod. Närmare bestämt kommer jag att använda mig av den definition av diskurs som används inom den kritiska diskursanalysen (CDA) (Wodak et al. 2009). Denna inriktning av diskursanalys fokuserar på daglig kommunikation inom bland annat institutioner, media och politik. Analysen inkluderar både skriven och talad diskurs som diskursiv praktik. Den diskursiva praktiken ses som en form av social praktik som både formar och formas av samhället. Genom diskursen formar sociala aktörer mening, kunskap och sociala roller såväl som identitet och relationer med

andra individer och grupper. Men de diskursiva praktikerna har också en påverkan på sociala förhållanden och kan verka för att bevara ett rådande status quo, det vill säga en samhällelig struktur och rådande värderingar. Men praktikerna kan också omvandla och därtill demontera eller till och med förstöra ett status quo och de nationella identiteter som kan knytas till det. Språket kan diskursivt verka för att skapa och förtäcka maktrelationer mellan olika sociala grupper och kategorier. CDA har som syfte att avtäcka dessa dolda maktstrukturer och den diskriminerande inkludering och exkludering som finns i språklig användning. Den kritiska diskursanalysen avser inte att vara helt objektiv och neutral eftersom en politisk likgiltighet till rådande ojämlika maktstrukturer anses innebära att stötta rådande status quo (2009:8). Den kritiska diskursanalysen lägger alltså tyngdpunkten på att blottlägga relationen mellan diskursiv handling och strukturer inom institutioner och samhälle. Syftet är inte att undersöka det språkliga systemet som sådant utan att etablera relationen mellan språkliga undersystem och sociala strukturer för att undersöka den sociala betydelsen av ett visst språkligt eller grammatiskt val (2009:9).

2.3 Språkliga strategier i skapandet av nationell identitet

Wodak et al. (2009) redogör för de makro-strategier som är del i den diskursiva praktiken kring nationell identitet. De olika strategierna separeras för en analys men kan i den diskursiva praktiken uttryckas samtidigt och vara sammanvävda. Följande strategier är de som visat sig vara relevanta i analysen av mitt material⁴. *Konstruerande strategier* syftar till att konstruera en viss nationell identitet. Detta görs genom att främja ett enande, en identifiering och solidaritet, men också genom ett skillnadskapande. *Bevarande och rättfärdigande strategier* syftar till att stötta skapade strukturer och identiteter. De rättfärdigande strategierna syftar till att försvara och berättiga problematiska handlingar och historiska skeenden och för att bevara ett socialt status quo. *Demonterande eller förstörande strategier* används för att omtolka, montera ner eller eliminera nationella identiteter eller delar av dem (2009:33).

Dessa makro-strategier kan realiserars genom mikro-strategier så som *förutsättande av eller tonvikt på likhet* som språkligt syftar till att skapa likhet och homogenitet mellan människor inom nationen (2009:33). Strategin kan realiserars språkligt bland annat genom personligt pronomen i kombination med spatial referens, till exempel: ”vi... i Sverige” (2009:37). En annan strategi är *förutsättande av eller betoning på skillnad* vilket skapar en skillnad och

⁴ I min undersökning har jag inte funnit exempel på *transformativa strategier* varför de har utelutits i beskrivningen.

heterogenitet mellan människor och platser. Skillnadsskapandet görs ofta genom att beskriva marginaliserade grupper som avvikande från en föredragen norm (2009:33). Strategin kan realiserars bland annat genom skillnadsskapande, referens genom personligt pronomen ”de” och genom att tillskriva negativa attribut (2009:42). Både de likhets- och skillnadsskapande strategierna kan uttrycka samtliga av tidigare nämnda makro-strategier (2009:33).

Wodak et al. redogör också för olika sub-strategier som jag för min analys har gjort ett mindre urval av (2009:36). En strategi är *förutsättande eller betoning av intra-nationell likhet* vilket används i jämförelse och skapande av likhet. Strategin kan bland annat realiserars genom referens ”vi” och stilfiguren synechdoche som jag redogör för i kapitel 3.1. En annan sub-strategi är *positiv självpresentation* det vill säga framlyftandet av positiva egenskaper hos den egna gruppen (2009:39). Dessa två substrategier motsvaras av de skillnadsskapande sub-strategierna *förutsättande eller betoning på skillnad mellan länder* som kan realiserars genom referens ”de” och synechdoche (:38), och *negativ presentation av andra* där negativa aspekter av en annan nationalitet lyfts fram (2009:42).

3. Metod

I denna uppsats utgår jag ifrån en kvalitativ metod i analys av artiklar och kommentarsfält från ledarsidorna.se. Min utgångspunkt i analysen är de språkliga realiseringar som av Wodak et al. (2009) beskrivs som framträdande i konstruktionen av nationella identiteter. De definitioner jag ger i följande kapitel lägger grunden för den observation av språkliga realiseringar som utgör min undersökning. I detta kapitel ges en definition av *metonymi* och synechdoche följt av en definition av pronomenet ”vi” och dess möjliga referenter. Därefter följer en översikt över pronomenet ”de” (de, dem, deras). För att få en uppfattning om artiklarnas innehåll använder jag mig även av textanalys, vilken jag etablerar i den sista delen av metodkapitlet.

3.1 Synechdoche

Metonymi och synechdoche är relevanta i studien av nationella identiteter då de har kraft att skapa en koppling, homogenitet och inkludering mellan människor. Det retoriska greppet metonymi innebär att byta beteckning på ett ord till ett annat, närstående, som är kopplat till det ursprungliga ordets betydelse. Det metonymiska stilgreppet synechdoche byter ut beteckningen på referenten, inom samma betydelse, till något som är semantiskt bredare eller smalare (Wodak et al. 2009:43). En viss användning av synechdoche kan innebära ett

förutsättande av eller betoning på likhet inom nationen (2009:39). Att låta helheten stå för en del (totum pro parte) är ett exempel på en *generaliserande synechdoche* som ersätter en smalare betydelse med en bredare. Ett exempel är att låta ett land ersätta invånare (eller myndigheter) så som: *Sverige har gett dessa individer bostad, utbildning, försörjning etc och så svarar de med att förstöra landet!* (art.1 kom.8)⁵. Andra, i mitt material, förekommande generaliserande synechdocher är plats/ byggnad för personer: *Amerikanska fängelser har utvecklat ett liknande fenomen de senaste årtiondena.* (art.1, kom. 13) och institution för (ansvariga) representanter för institutionen: *Polisen upprättade inget register.* En annan användning av generaliserande synechdoche är genom att låta plural ersätta singular, till exempel: ”vi” istället för ”jag” (Wodak et al. 2009:44). En *specifierande synechdoche* är att låta del ersätta helheten (pars pro toto) till exempel i ett *kollektivt singular* som innebär att låta singular stå för plural som till exempel *svensken* eller *invandraren* (2009:44).

3.2 “Vi”

Jag kommer att undersöka användningen av ”vi” i dess olika former (*vi, oss, vårt/våra*). Jag kommer att använda mig av följande indelning ur Wodak et al. 2009 som visar på att ”vi” kan ha en mängd olika referenter:

(a) Jag + du	Helt/ delvis inkluderande av mottagare
(b) Jag + hon/han	Mottagaren exkluderad
(c) Jag + ni	Helt/ delvis inkluderande av mottagare
(d) Jag + de	Mottagaren exkluderad
(e) Jag+ du + hon/han	Helt/ delvis inkluderande av mottagare + ?
(f) Jag + ni + hon/han	Helt/ delvis inkluderande av mottagare + ?
(g) Jag + ni + de	Helt/ delvis inkluderande av mottagare + ?

(min översättning av Wodak et al. 2009: 46)

”Vi” kan inkludera mottagaren till en större eller mindre grad. Ett ”vi” som fungerar som en synechdoche är *Pluralis modestiae*, också kallat författarens plural. Detta ”vi” realiseras i plural (a, c) men åsyftar singular: ”jag” och exkluderar alltså mottagaren (Wodak et al. 2009:44,45). En annan, metonymisk, referens är det *historiska* ”vi” (e, f, g) som inkluderar talaren, mottagande landsmän och andra, icke-närvarande landsmän, levande eller döda . Detta ”vi” skapar en stor upplevd ”vi”-grupp knuten till nationalitet. Som till exempel: *För att forma vår framtid behöver vi känna till vår historia och fortsätta bygga på det som fungerat bäst* (art.1, kom. 3.1). En annan typ av metonymisk referens är vad som kallas ett *historiskt*

⁵ Vid hänvisning till mitt material refererar jag till kommentar (kom.) och specificerar vilket kommentarsfält det rör sig om genom hänvisning till tillhörande artikel (art.).

expanderat ”vi” (g). Tredje personen plural här (de) refererar inte enbart till nutida levande utan primärt till personer som redan är döda. Denna referens syftar till att understryka historiska personers handlingar och att lingvistiskt förena talaren med dessa handlingar (Wodak et al. 2009:46). Till exempel: *Redan under vikingatiden började vi göra upp med klansamhället* (art.2, kom.4.) ”Vi” i användning tillsammans med en platsreferens: ”vi ... i Sverige” till exempel: *Vi tillämpar nämligen inte ministerstyre i Sverige* (art.3, kom.8) kan enligt Wodak et al. tolkas som ett antagande om nationell samhörighet och likhet (2009:37).

3.3 ”De”

Till de konstruktiva strategierna hör disassimilerande och exkluderande strategier vilka kan realiserar genom pronomenet ”de”⁶. De dissassimilerande strategierna bidrar till att stärka en identitet genom att jämföra sig med en annan (Wodak et al. 2009:38). Detta eftersom identitet också skapas utifrån vad den egna identiteten ”inte är” (Hall 2011: 4). Referens genom det personliga pronomenet ”de” innebär en referentiell disassimilation (Wodak et al. 2009:38). Genom en översiktlig sammanfattning av vilka grupper som utgör referent till ”de” hoppas jag kunna redogöra för vilka grupper som beskrivs avvika från en föredragen norm och som exkluderas från ”vi”gruppen.

3.4 Textanalys av artiklarna

För att få en uppfattning om artiklarnas innehåll görs en översiktlig textanalys genom en sammanfattning av textens makro- och mikroteman samt dess makro- och mikropropositioner. En analys av texternas tematik är intressant då den, enligt Hellspong och Ledin (1997:12), ofta speglar den diskurs som rör sig i texten. Då artiklarna är grund för kommentarsfältet är det av intresse att sätta de språkliga strategierna, både i artiklarna och kommentarsfälten, i relation till den tematik och den diskurs som finns i texten. Min analys av tema, vad texten handlar om, utgår ifrån Hellspong och Ledins beskrivning (1997:118). Vidare görs en översiktlig analys av vad texten säger om funna teman, det vill säga vilka propositioner, påståenden, som görs. Analysen av propositioner syftar till att ge en bild av textens budskap och vinkling. På så vis kan artikelns huvudtanke prövas (1997:122).

⁶ Viktigt att poängtera är att inte alla ”de” är disassimilerande. Däremot är det endast dessa jag valt att fokusera på i denna uppsats.

4. Material

Det material som är föremål för denna undersökning är artiklar och kommentarsfält från nyhetssiten ledarsidorna.se. Ledarsidorna.se är ett politiskt obundet, webbaserat nyhetsmagasin och beskrivs på den egna hemsidan som "Systemkritisk, konsekvensneutral och ständigt i opposition." (Westerholm. 2017). Sidan drevs från början ideellt men finansieras nu genom läsardonationer. Redaktör och ansvarig utgivare är Johan Westerholm. Skribenter under 2017 är främst Johan Westerholm själv, men också Ann Heberlein. Materialet för min undersökning består av fem artiklar med tillhörande kommentarsfält. De valda artiklarna är de senast publicerade under fliken "migration", då jag där förväntade mig finna en större koncentration av de nämnda språkliga strategierna med tanke på artiklarnas gemensamma tema. Artikel 1,2,4 och 5 är alla skrivna av Johan Westerholm. Artikel 3 är skriven av Ann Heberlein.

Artiklarnas rubriker är som följer:

Artikel 1: *Klanerna – de parallella samhällstrukturernas ursprung* 2017-09-21

Artikel 2: *Romregistret – en fråga som saknar enkla svar* 2017-09-19

Artikel 3: *Barns asylskäl ska prövas särskilt* 2017-09-16

Artikel 4: *Flyktmarchen till Haparanda – varför inte "touch and go"?* 2017-09-07

Artikel 5: *Migrationspolitik: Sverige mot Norge – inte nonsens* 2017-08-30

På varje artikel följer ett kommentarsfält där läsare får kommentera artikelns innehåll och uttrycka sina åsikter kring temat. Under artiklarna anges att det som publiceras på Ledarsidorna.se omfattas av det regelverk som gäller medier. Detta innefattar bland annat riktlinjer kring opartiskhet, saklighet, respekt för privatlivet, korrigering och bemötande av felaktiga uppgifter (Myndigheterna för press radio och tv. 2017). För kommentarsfälten på Ledarsidorna.se anges dock följande: *Detta inkluderar inte kommentarsfältet. Du som kommenterar är helt ansvarig för det du skriver i kommentatorsfältet. Dina kommentarer faller under ditt eget ansvar.* Kommentarsfältet tycks alltså inte alls vara modererat.

De genreförväntningar som finns på nyhetsartiklar inbegriper krav på en formell språklig stil och en saklig och objektiv framställning. Med tanke på genreförväntningarna som finns på artiklarna är min hypotes att användningen av de språkliga strategierna kommer vara mer frekventa i kommentarsfälten jämfört med i artiklarna. Studien av Wodak et al. pekar på att de semi-offentliga och semi-privata kontexterna påverkas av de mer offentliga, politiska

diskurserna (2009:202). En ytterligare hypotes är att innehållet i artiklarna påverkar de teman och de språkliga strategier som används i kommentarsfälten. Analysen omfattar hela kommentarsfälten, förstaledskommentarer och underordnade svarstrådar, så som det såg ut vid nedladdningstillfället 2017-09-29. Kommentarsfälten har följande omfattning:

Artikel 1: 101 kommentarer från 43 olika personer.

Artikel 2: 34 kommentarer från 21 olika personer.

Artikel 3: 47 kommentarer från 33 olika personer.

Artikel 4: 103 kommentarer från 55 olika personer.

Artikel 5: 73 kommentarer från 43 olika personer.

5. Textanalys och analys av språkliga realiseringar

I följande kapitel presenteras en analys av resultatet från min undersökning. Först presenteras en textanalys av en artikel. Därefter presenterar jag min analys av de förekommande språkliga realiseringarna i artikeln. Därefter redogör jag för hur språkliga realiseringar används i tillhörande kommentarsfält. För kommentarsfälten redogör jag först för användningen av *synechdoche*. Därefter redogör jag för användningen av "vi", presenterat i den ordning som finns i uppställningen i kapitel 3.2. Slutligen presenterar jag användningen av "de" i mitt material. Till sist sammanfattar jag användningen av de språkliga strategierna i artikeln och det tillhörande kommentarsfältet. Analysens delar underordnas varje artikelrubrik. För kommentarerna hänvisar jag till förstaledskommentarerna i nummerordning från första till sista inlägg. För svarstrådar ordnas andraledskommentarerna under förstaledskommentaren: 1.1, 1.2 osv.

Bland annat det *historiska* "vi", men också andra referenser, har en utbredd användning i kommentarsfältet. Av bland annat utrymmesskäl kommer jag därför inte att redovisa användningen i sin helhet utan exemplifiera genom utvalda utdrag ur kommentarer.

5.1 Artikel 1: Klanerna – de parallella samhällsstrukturernas ursprung

Artikeln, skriven av Johan Westerholm, har en rubrik som utgör en explicit formulering av artikelns makrotema. Rubrikens formulering innehåller dock ett antagande om de samhällsstrukturer den syftar på. En mer generell formulering av artikelns tema skulle kunna vara "samhällsstrukturer i särskilt utsatta områden i Sverige". Texten är i huvudsak beskrivande, vilket gör det svårare att hitta explicita propositioner, men budskapet går att

tolkas utifrån textens teman och skulle kunna uttryckas i påståenden (Hellspong och Ledin 1997:123). Den makroproposition som kan utläsas ur texten är: De särskilt utsatta områdena i Sverige präglas av klanstrukturer som är parallella med det svenska samhällets struktur.

Texten handlar vidare om de utsatta områdena och om de klansamhällen som påstås finnas där. Artikelförfattaren menar att dessa områden avviker från resten av samhället gällande lag och ordning. Westerholm lyfter också fram litteratur som skrivits i ämnet som framhäver att klansamhällenas kärna utgörs av diasporor från MENA-området⁷. Vidare redogör Westerholm för hur dessa klaner är uppbyggda och hur de blir synliga i Sverige. Artikelförfattaren menar att klanernas lagar och sedvanor skiljer sig från statens och att detta innebär en friktion mellan klanerna och det svenska samhället. Klansamhörigheten, menar Westerholm, är i mångt och mycket överordnad statens regelverk. Klanernas explicita krav och hårda straff ingjuter en respekt hos medlemmarna som inte finns gentemot staten.

I artikeln återfinns några av de språkliga strategier som tas upp i Wodak et al. 2009.

Pronomenet ”vi” förekommer fyra gånger i olika former: på två ställen i ingressen, i stycke sex och åtta. I ingressen finns två användningar av ett *historiskt* ”vi” i formuleringen *Det är sannolikt ur hans⁸ historia [...] som vi kan börja hitta förhållningssätt till hur [sic] klankulturer, klanstrukturer och klandynamik. En dynamik som är äldre än vår stat.* I stycke sex finns en användning av *pluralis modestiae* i formuleringen *...ekonomier utan kontakt med omvärlden om vi bortser från...* I stycke åtta tolkar jag ”vi” som ytterligare en referens till ett *historiskt* ”vi” knutet till det svenska samhället: *Det är sannolikt ur Adans historia vi kan hitta vägen framåt.* I texten finns även användning av generaliserande synechdoche *... vad Sverige utvecklats i form av en liberaliserad sekulär demokrati* (stycke 3) där land ersätter politiker/myndigheter. Generaliserande synechdoche förekommer också i flera fall då *klanen* ersätter individerna som ingår i den. Till exempel: *klanen känner ingen lojalitet* (stycke 6).

Synechdochen *särskilt utsatta områden* samt *klansamhällen* och *klanstrukturer* som i flera fall syftar till invånarna i dem, är en av referenterna till pronomenet ”de”. Gruppen i områdena tillskrivs negativa egenskaper bland annat i formuleringen: *Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen.* I en annan användning av pronomenet ”de” åsyftas en avgränsad del av den större gruppen, de boende i de *utsatta*

⁷ Akronym (eng) för Mellanöstern och Nordafrika

⁸ Syftar till Jonis Adan som enligt artikeln ingick i Uppdrag granskning kartläggning av gängkriminaliteten i Biskopsgården i Göteborg.

områdena som är födda i Sverige: *Även hos de som är födda i Sverige och som bara kanske hört talas om sina föräldrars moderländer [...] de är födda in i klankulturer som är upp till 4 000 år gamla.* En ytterligare referens genom ”de” som kopplas till de ”särskilt utsatta områdena” är så kallade *kriminella klaner: Kriminella klaner uppstår inte ur tunn luft, de uppstår i det vakuum som det innebär för en individ när han eller hon anländer till en ny ort eller plats i världen.*

5.1.1 Kommentarsfältet till artikel 1

Synechdoche. I kommentar 8. används en generaliserande synechdoche där land ersätter myndigheter (eller invånare): *Sverige har gett dessa individer bostad, utbildning, försörjning etc och så svarar de med att förstöra landet!* I kommentar 15 finns en liknande realisering: ... *att Sverige blir för Finland en större säkerhetsrisk än Ryssland.* I kommentar 23 finns en användning av specificerande synechdoche, genom ett kollektivt singular: *Svensken har inte förstått strukturerna som omgärdar dessa människor...*

(Jag + ni) ”Vi” realiseras bland annat som referens till de närvarande i kommentarsfältet eller grupper länkade till det. Till exempel i 19.7 finns ett ”vi” som refererar till de skrivande i kommentarsfältet: *vi bryr oss inte om Du har HIV, tuberkolos [sic] eller liknande.* I kommentar 13.3 används ett ”vi” med mer otydlig referens: *Nog har vi märkt en kraftig omsvängning hos Johan* som troligtvis syftar på den grupp som läst artiklar av artikelns författare, Johan Westerholm, över tid. I kommentar 14 finns en användning av *pluralis modestiae*: *det är promille vi talar om här.* Här tycks ”vi” syfta på ”vi i kommentarsfältet” men refererar egentligen till ”jag” och inkluderar alltså inte mottagaren.

(Jag + de) I kommentar 11 används ”vi” som konstruerar en specifik grupp som inte inkluderar mottagare (skrivande i kommentarsfältet). Detta ”vi” specificeras i kommentarens första mening och följs av referenser till denna grupp: *Vi som bor på landsbygden [...] som väl är har vi ett fungerande klansamhälle, vi ropar inte på hjälp, ungdomarna bränner inte bilar [...] vi pratar mycket politik.* I kommentar 20 åsyftas ett annat ”vi” som också refererar till en grupp som inkluderar mottagaren helt eller delvis: *som vi brukar säga på vanlig bondsvenska ”göra rätt för sig”.* De åsyftade gruppen är otydlig men skulle, i brist på bättre beskrivning, kunna betecknas: de som pratar ”bondsvenska”.

Historiskt ”vi”: Den absolut mest frekvent förekommande språkliga strategin är det *historiska* ”vi” (jag + du/ni + tredje pers. sing./plur.) som refererar till en generell nutida nationell grupp. Till exempel finns i kommentar 3.1 fyra användningar av detta ”vi”: *För att forma vår framtid behöver vi känna till vår historia och fortsätta bygga på det som fungerat bäst... unga idag fås att tro att vi är sprungna ur samma sorts samhällen som mellanösterns.* Här är ”vi” starkt knutet till en nationell grupp. I kommentar 16 återfinns det *historiska* ”vi” i bland annat: *poliserna ska vara specialutbildade... men i första hand vara bärare av vår svenska kultur.* I kommentar 12.2: *Det du beskriver låter lite som vi svenskar tycks vara numera. "Walkalonders".* Både i kommentar 16 och 12.2 definieras ”vi” genom att knytas till orden *svenska* och *svenskar*.

I kommentar 19 finns en realisering av *historiskt* ”vi” som syftar på en samhörighet större än den nationella *Ett samhällskontrakt som vi känner det i Norden finns inte. Tryggheten kommer istället ur familj och klan.* Detta ”vi” tycks inkludera länder i Norden och speglar en upplevd samhörighet mellan dessa. Den upplevda samhörigheten förstärks i och med kombinationen av person och platsreferens: ”vi... i Norden”.

”vi... i Sverige” Formuleringen ”vi... i Sverige” återfinns bland annat i kommentar 3.: *...klansamhällen har vi alltid haft i Sverige!!!![sic],* i kommentar nummer 22.1: *de flesta skjutningar vi sett i Sverige* och i kommentar 11. *Vi som bor på landsbygden i Sverige lever i utanförskapsområden...*

”De” Pronomenet ”de” används i kommentarsfältet främst som generell referens till individerna i så kallade ”klansamhällen” i Sverige. *Sverige har gett dessa individer bostad, utbildning, försörjning etc och så svarar de med att förstöra landet!* (kom. 8). I kommentar 15 återfinns denna typ av ”de” bland annat i formuleringen: *För övrigt kan jag personligen aldrig se dessa människor som ’svenskar’ eller delaktiga i det svenska samhället.* I kommentar 19 syftar ”de” på invånarna i *klansamhällen* som tillskrivs negativa egenskaper bland annat utifrån ett antagande om ekonomiskt beroende: *...det måste börja med att det finns politisk vilja att radikalt minska bidragsregnet samt rejäla polissatsningar på att eliminera deras ekonomi allt från bilmålvakter, svartarbete, knarkförsäljning, vapenförsäljning mm [...] De som just nu åderlåter kommunernas ekonomi mest anser jag vara "vården" av dessa 30-35 åriga ensamkommande "barn".*

5.1.2 Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 1

I artikeln finns exempel på *historiskt* ”vi”, pluralis modestiae samt synechdoche där land ersätter politiker/myndigheter och där *klanen* ersätter medlemmarna i den. Referenter till ”de” i texten är boende i utsatta områden som kopplas till klanstrukturerna. I kommentarsfältet finns exempel på generaliserande synechdoche där land ersätter myndigheter samt en kollektiv singular: *Svensken*. I kommentarsfältet refererar ”vi” bland annat till en nutida nationell grupp, en nordisk gemenskap och till gruppen i kommentarsfältet. Vid referens till en grupp människor refererar pronomenet ”de” i kommentarsfältet främst till medlemmarna i *klansamhällen* i Sverige likt användningen i artikeln. Gruppen beskrivs negativt bland annat utifrån antagande om ekonomiskt beroende, att de anses belasta samhället.

5.2 Artikel 2: Romregistret– en fråga som saknar enkla svar

Artikeln är skriven av Johan Westerholm. Artikelns makrotema är inte tydligt framställt genom rubricering. Rubriken pekar på att artikeln skulle ha det övergripande temat romregistret men i slutet av ingressen för artikelförfattaren oss in på textens huvudsakliga tema, eller fokus: ”klanstrukturer, klankulturer och klandynamik”. Makropropositionen formuleras: register borde kanske föras på de klanstrukturer som finns i Sverige. Detta tycks sammanföra de två temana. Ett ytterligare makrotema är alltså: register. Efter övergången från temat romregistret handlar nästa stycke om klanstrukturer i Europa och artikelförfattaren understryker att klanstrukturerna i Europa har sitt ursprung i andra världsdelar och länder, bland annat Somalia, Libanon och de kurdiska delarna av Irak. Vidare går Westerholm in på klanstrukturer från Somalia och menar att somalier är kulturellt knutna till klanstrukturerna, även i Sverige. Vidare skriver Westerholm om de subklaner som finns i Sverige och hur lätt en nyanländ somalier kan lokalisera sin subklan i storstäderna. Därefter för Westerholm in ett stycke om kurdiska klaners kriminella aktivitet. I de två sista styckena diskuterar Westerholm möjligheten till ett register för klaner där han menar att det kan vara en proaktiv lösning på vad han beskriver vara ett samhällsligt problem.

I ingressen används pronomenet ”vi”: *Hur bemöter vi de klanstrukturer, klankulturer och den dynamik som inte vill integreras i den svenska samhällskroppen*. Referensen är till ett så kallat *historiskt* ”vi”. Likaså refererar ”vårt” i *vårt sekulära samhälle* i sista stycket i texten på denna grupp. I andra stycket finns en användning av generaliserande synechdoche: *Samtidigt har Europa tagit emot stora grupper från Somalia*. Här står helheten Europa för delarna: länder, myndigheter och invånare. Referens genom ”de” används dissassimilerande ett par

gångar i artikeln. I den första användningen syftar ”de” på den grupp personer som ingått i polisens register över romska släkter: ...*skadestånden till de tusentals människor som fanns i polisens olagliga register över romska släkter*. I nästa användning syftar ”de” på den grupp som kan knytas till klanstrukturer: *Hur möter vi de klanstrukturer, klankulturer och den klandynamik...* Samma referent finns också i följande användning: ...*arbeta proaktivt mot de klanstrukturer och klankulturer som vill skapa parallellsamhällen...*

5.2.1 Kommentarsfältet till artikel 2

Synechdoche: I kommentar 8 finns ett exempel på en generaliserande synechdoche, där land ersätter invånare: *Det sista Sverige behöver är en poliskår som gör sig skyldig till olagligheter och sedan utan skam försöker sopa igen spåren...* I kommentarsfältet finns också en utbredd användning av typen institution för (ansvariga) representanter för institutionen genom ordet ”Polisen”. Bland annat är användningen upprepad i kommentar 1, till exempel i formuleringen: *Polisen upprättade inget register och det fanns inget register som polisen upprättat över 4741 romer.*

(Jag + de): I kommentar 14.1 finns en användning av ”vi” som inte inkluderar mottagaren. ”Vi”, här realiserat i formen ”oss” syftar på en generell grupp ”oss tjejer” i den stad personen bodde i som ung på slutet av 80-talet och början på 90-talet: *Där någonstans började det märkas för oss tjejer i staden jag bodde då.*

Historiskt ”vi”: Det *historiska* ”vi” (jag + du/ni + tredje pers. sing./plur.) som syftar på en nutida nationell grupp återfinns upprepade gånger i kommentarsfältet. I kommentar 8.4 finns denna referens i både ett *vi* och ett *oss*: ... *de som anstränger sig att bli goda samhällsmedborgare skall vi ta till oss - de blir som "vem som helst"*. I kommentar 8.5: *Ska vi ta ifrån polisen alla deras verktyg i någon slags missriktad misstänksamhet för att det kan missbrukas?* syftar ”vi” indirekt på denna nationella grupp. I kommentar 9. finns flera realiseringar av denna typ av ”vi”: *Om oss vet "man" idag allt... kanske till och mer om oss svenskar än vad våra egna myndigheter, företag... mer än vad vi själva som individer vet om oss själva!* Samma typ av referens finns också i kommentar 15, realiserat i formuleringen: *Vi har hamnat där vi har hamnat genom en mängd hänsyn [...] Givetvis kan vi fortsätta vandra den inslagna vägen och gå under sjungandes vårt eget lov som goda människor. Kanhända EU och FN kommer att lägga en krans på graven.*

Historiskt expanderat ”vi”: I kommentar 4 realiseras ett *historiskt expanderat* ”vi” (jag + ni + de) i första meningen *Redan under vikingatiden började vi göra upp med klansamhället [...] genom Tinget[sic]* och i formuleringen: *när vi fick monarki*. Den första formuleringen hävdar att ”uppgörelsen” med klansamhället har pågått över lång tid och kan tolkas lyfta fram historiska personers handlingar och kopplar det nationella ”vi” till dem. Den andra formuleringen är passiv och knyter talaren till en historisk händelse upplevd genom ett expanderat ”vi”.

”De”:

I kommentarsfältet till artikel 2 finns några olika referenter till pronomenet ”de”. I kommentar 8.4 refererar ”de” till en grupp som anses anstränga sig för att ”bli goda samhällsmedborgare”: *Har med egna ögon sett båda sidor av myntet och de som anstränger sig att bli goda samhällsmedborgare skall vi ta till oss - de blir som "vem som helst"*. En annan till referent finns till användningen av ”de” i följande exempel, i slutet av meningen: *Att skattebetalarna nu inte bara ska lida ekonomiskt av att betala till gangsters (av ofta obehagligaste sort) för att de blivit registrerade utan i tillägg också för den ekonomiska och, vad värre är, det fysiska och mentala lidande som är följden av deras obehindrade fortsatta brottslighet* (kom.10). Denna referens syftar till vad personen benämner som ”gangsters”, troligtvis en referens till samma grupp som i övriga kommentarer och i artikeln, vilka underordnas synechdochen *klansamhället*. En annan referens till ”de” är till romer: *Hur vet man vilka som är romer om de inte finns i några register* (kom.11). En ytterligare referent är *Polisen: Polisen ljög inte [...] vare sig befäl eller den enskilde tjänstemannen/kvinnan, hade en aning om hur i2 fungerar operativt i systemet* (kom.8.7).

5.2.2 Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 2

I artikeln finns användning av *historiskt* ”vi” som kan kopplas till en nutida nationell grupp samt användning av generaliserande synechdoche där *Europa* står för myndigheter och invånare inom världsdelen. Referenter till ”de” är *romer* som ingått i polisens register och den grupp som knyts till *klanstrukturer*. I kommentarsfältet finns exempel på användning av generaliserande synechdoche samt bland annat realisering av *historiskt* och *historiskt expanderat* ”vi”. Pronomenet ”de” har i kommentarsfälten flera olika referenter. Dels refererar ”de” till den grupp som anstränger sig för att bli del av ”vi”. ”De” refererar också, liksom i

artikeln, till medlemmar i *klansamhällena*, till *polisen* och till *romer*. I kommentarsfältet skapas en skillnad utifrån antaganden om vad som anses vara en *god medborgare* där ”de” tillskrivs *kriminella* attribut.

5.3 Artikel 3: Barns asylskäl ska prövas särskilt

Artikeln är skriven av Ann Heberlein och handlar om barns asylskäl, ett tema som uttrycks explicit i rubriken. Artikeln inleds av en kritik mot den asyrlättsliga situationen och författaren hävdar att ord som beskriver personer i asylprocessen används för lättfärdigt och har tappat sin betydelse. Mer specifikt berör Heberlein begränsningen av den juridiska indelningen barn och framför en kritik mot en manifestation i Stockholm som leds av *ensamkommande barn*. Vidare skriver Heberlein om implementeringen av svensk asyllag och menar att svensk lag måste gälla när människor har fått avslag: då ska de lämna landet. Det tredje stycket handlar om den tolkningsmån som finns i asyllagen och det påstående som görs är att detta tolkningsutrymme utnyttjas av asylsökande. Sedan tar författaren upp termen ”särskilt ömmande omständigheter” och beskriver i vilka fall detta undantag juridiskt tillämpas. Genom att exemplifiera ett specifikt fall, gällande de tre syskonen Eddie, Emir och Izeta, tar Heberlein sedan upp vilka som ”faktiskt” är barn och hur långt hon menar att undantaget ”särskilt ömmande omständigheter” bör sträcka sig. Texten avslutas i att påpeka när Sverige har (och inte har) skyldigheter gentemot asylsökande barn. En asylprocess som drar ut på tiden menar författaren är ett skäl för att bevilja barn asyl. Författaren instämmer i migrationsverkets definition om att barns asylskäl ska prövas särskilt och kan skilja från föräldrarnas.

Pronomen ”vi” förekommer på fem ställen i artikeln. I stycke 3 finns flera exempel på ett *historiskt* ”vi” som syftar till en nutida nationell grupp: *Att vi förväntas bortse från vad vi faktiskt kan se med blotta ögat är absurt. Vi befinner oss i en kollektiv lögn av gigantiska mått.* I de två första realiseringarna av ”vi” inkluderas inte gruppen asylsökande (speciellt de ensamkommande barnen). Detta blir tydligt då denna grupp omtalas i formuleringar så som: *”barn” kan vara en man med skäggstubb* och åsyftas i *vad vi kan se med blotta ögat.* ”Vi” i nästa mening är ett allmänt och tycks inkludera de asylsökande i det ”vi” som anses befinna sig i *”en kollektiv lögn”*. I stycke 7 skriver Heberlein *Vi – i meningen det svenska systemet...vi måste ta ansvar.* Här anges *det svenska systemet* som en möjlig benämning på det historiska ”vi”. I stycke 6 används en generaliserande synechdoche: *Sverige har inte*

möjlighet att ta hand om alla dessa barn där land får stå för myndigheter och invånare. Pronomenet ”de” har några referenter i texten. I slutet av stycke 3 syftar ”de” på de asylsökande ensamkommande barnen: *män, tillsynes i trettioårsåldern*. Denna grupp tillskrivs negativa egenskaper då de anses utnyttja asyllagens tolkningsmån: *migrationshandläggare tvingas svälja att män, tillsynes i trettioårsåldern, hävdar att de är barn och därför kräver en (kostsam) åldersbedömning som skrivs upp på skattebetalarnas digra nota för flyktingmottagandet*. En annan grupp som utgör referent i texten är de tre syskonen vars situation diskuteras i artikeln: *Nu talar alla tre svenska, har svenska familjer, går på svenskt dagis och har svenska kompisar. De är i allt väsentligt svenska – och nu ska de alltså utvisas till ett land som är främmande för dem, med ett språk de inte förstår, tillsammans med en psykiskt skör mamma som de knappt känner*. De tre syskonen tillskrivs positiva egenskaper som förknippas med den svenska nationella gemenskapen: att de talar språket och ingår i flera typer av ”svenska” gemenskaper.

5.3.1 Kommentarfältet till artikel 3

Synechdoche: I kommentar 1 används en generaliserande synechdoche i meningen: *Jag vänder mig mot synsättet att ett land (Sverige) har rätt att stjäla ett annat lands barn...* Här får land stå för de invånare eller myndigheter som menas ligga bakom handlingen. Samma användning finns i kommentar 26: *... en person som har varit anställd på några HBV-hem [sic], har upplevt skäggebarnens tack för den hjälp Sverige ger dem*. I kommentarsfältet finns också ett antal exempel på generaliserande synechdoche där institution står för (ansvariga) representanter inom institutionen: *Sanningen var att kommunen funnit en... billigare lösning än att kosta på den biologiska familjen det stöd denna behövde*. (Kom. 1) Andra exempel på synechdocha konstruktioner med institution i kommentarsfältet är: *en svensk statlig myndighet* (kom. 2), *svenska myndigheter* och *migrationsverket* (kom. 24).

(Jag + ni): I kommentar 22 syftar ”vi” på gruppen i kommentarsfältet (jag + ni): *Kan vi konkret göra något. Förutom att som här på Ledarsidorna påtala att den Humanitära Stormakten Sverige, inte existerar i verkligheten*.

Historiskt ”vi”: I kommentarsfältet till artikel tre förekommer ett *historiskt ”vi”* (jag + du/ni + tredje pers. sing./plur.) som refererar till en generell nutida nationell grupp upprepade gånger. I kommentar 14.2 finns denna typ av referens i meningen: *Flyktingbåten Ocean Gala kan de använda som transport, vi betalade 800.000 per dygn när den stod här tom, så ngn*

valuta för pengarna borde vi få tillbaka. "Vi" syftar till en nationell gemenskap som (indirekt genom skatter) betalade för Ocean Gala. I kommentar 18. används ett historiskt "vi": Vi utvisar lärare, IT tekniker, forskare... Ändå säger vi att vi ska ta tillvara på humankapitalet vilket är en stor lögn. Samma referens finns i kommentar 29. ...även små barn har känslor, och har de fått det gott her[sic] i landet - då bör de omfattas av den äkta kärleken - tas upp som medborgare i vårt land. Detta "vi" knyts direkt till nation genom formen vårt med huvudordet land. I kommentar 16 finns också en realisering av ett historiskt "vi": säkerhetsmarginalen måste rimligen ligga klart på vår sida, när MAN [sic] saknar legitimation, inte tvärt om.

I kommentar 4 finns ett allmänsyftande "vi" (jag + ni + ?): *Det är saker som vi inte kan veta, utan att ha sett en fullständig socialutredning...*

(Jag + ni + de). I artikel 3 finns en upprepad användning av "vi" där den grupp som avses definieras utifrån vad jag vill kalla ekonomiska aspekter. Denna grupp utgörs av "de som bidrar till samhället", genom arbete och skatter. Användningen kan inkludera mottagaren helt eller delvis beroende på om den passar in i denna grupp. Användningen kan inkludera mottagaren helt eller delvis beroende på om den passar in i denna grupp. I kommentar 6 syftar "vi" till denna grupp: *Varför skall detta innebära att man skall få komma hit och därmed belasta oss som arbetar? Som om det inte räcker och blir över med alla som redan kommit hit och lever på vår bekostnad...* I samma kommentar finns en formulering där personen själv definierar vilket "vi" som sedan åsyftas "vi" - *som i "det svenska systemet" ... kostnaderna rusar iväg ännu mer för oss som förväntas betala kalaset.*

I kommentarsfältet finns ytterligare en referens av typen (Jag + ni + de) som är snävare än den historiska. Liksom den förra av denna typ inkluderar detta "vi" mottagaren helt eller endast delvis. Användningen finns i kommentar 10: *Tyvärr känns vi logiskt och sunt tänkande människor vara i kraftigt underläge i Sverige och för den skull även hela världen!*

"vi"... i Sverige:

I kommentar 6 används ett historiskt "vi" som syftar till en nutida nationell grupp i kombination med platsreferens: *Men att vi i Sverige har det beror ju på att vi själva byggt upp ett system för detta- med hårt arbete i generationer. Liknande användning finns i kommentar 8: Vi tillämnar nämligen inte ministerstyre i Sverige.*

”De”: I kommentarsfältet finns några olika referenter till pronomenet ”de”. En av dem är syskonen, vars situation diskuteras i artikeln: *En svensk statlig myndighet, ...har tagit tre år på sig för att fatta ett beslut, som myndigheten kunde fattat direkt och avisat mamman med barnen när de precis kommit hit...* (kom. 2). En annan referent är ”Afghaner”: *Jag fattar inte varför omhuldats Afghaner som kungligheter och man sväljer deras lögner* (kom. 3). I kommentar 6 refererar ”de” till *invandrare*: *Vad ger andra människor rätten att ta del av detta bara för att de själva och deras egna länder inte/aldrig klarar av att bygga upp fungerande system?* I kommentarsfältet betonas skillnaden mellan *invandrare* som på olika sätt anpassar sig till det ”svenska” och de som inte anses göra det, bland annat i kommentar 6: *...dessa förstör så mycket för de som kommit hit och faktiskt anpassat sig, lärt sig språket och gör sitt bästa för att vara en del av landet och dess folk. De sistnämnda delar jag gärna det svenska samhället med - men rena bidragsturister har jag inget till övers för alls.* Samma jämförelse finns också i kommentar 28: *De som har utbildat sig, talar språket, inte har begått några brott, har jobb osv får stanna, medans de som de begått brott och inte brytt sig i att lära sig språket får sparkas ut.* I följande formulering, i kommentar 26: *... en person som har varit anställd på några HBV-hem, har upplevt skäggebarnens tack för den hjälp Sverige ger dem.* refererar ”de” till de ensamkommande barn som deltagit i demonstrationen i Stockholm. Genom ordvalet *skäggebarnen* uttrycks misstro mot att de ensamkommande är just barn.

5.3.2 Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 3

I artikeln syftar ”vi” främst till en nationell grupp men också till *det svenska systemet* som i större eller mindre utsträckning inkluderar gruppen *asylsökande*. Texten innehåller också en generaliserande synechdoche där land (Sverige) står för myndigheter. Pronomenet ”de” refererar i artikeln bland annat till de ensamkommande barnen som demonstrerar i Stockholm. ”De” refererar också till syskonen, vars fall diskuteras i texten. I kommentarsfältet är det *historiska ”vi”* som syftar till en nutida nationell grupp vanligt förekommande. I kommentarsfältet till artikel tre finns det en tydlig tendens till skillnadsskapande mellan grupper utifrån ekonomiska aspekter samt huruvida individen anpassat sig till samhället eller inte och är så kallade *goda medborgare*. Ett ”vi” bildas därigenom utifrån identiteten *skattebetalare* eller *vi som arbetar*. ”De” refererar i kommentarsfältet också till syskonen, vars fall diskuteras i artikeln och till *afghaner* och *invandrare*. Användningen av ”vi” och ”de” i kommentarsfältet kan tolkas reflektera användningen i artikeln där en misstro uttrycks mot ensamkommande barns ärlighet och rätt till inkludering i den nationella gemenskapen.

5.4 Artikel 4: Flyktningmarschen till Haparanda: Varför inte ”touch and go”?

Artikeln är skriven av Johan Westerholm och handlar om flyktingar som marscherat från Finland till Sverige. Marschen skedde i protest mot de utvisningar som gjorts från Finland till Irak. Artikelns makrotema uttrycks explicit i rubriken ”flyktningmarschen från Finland till Haparanda” och textens främsta påstående är att polisen gjorde fel i bemötandet av de protesterande i flyktningmarschen till Haparanda, migranterna borde ha skickats till Irak eller tillbaka till Finland. Texten uppger att de skäl som funnits för marschen är att protestera mot att Finland utvisar människor till Irak. Sedan tar författaren upp polisens hanterande av migranterna då och sedan även hur polisen hanterat de demonstrationer som varit vid Medborgarplatsen och Norra bantorget i Stockholm. Därefter menar författaren att polisen inte tillämpat lagen, varken i Boden eller i Stockholm. Författaren menar att polisen bör agera inom de lagrum som finns och att i Bodens fall borde polisen skickat tillbaka migranterna till Finland eller Irak och inte till Migrationsverket, så som var fallet. Begreppet ”touch and go” syftar i det här fallet alltså på ett handlande på plats (av polisen), utan vidare involverande av inhemska myndigheter.

I en formulering i ingressen, *att Sverige inte får förlänga gränskontrollerna*, står den generaliserande synechdochen *Sverige* för dess politiker och myndigheter. En liknande användning finns i stycke 2 där *att Finland utvisar människor till Irak* också snarare syftar på att det är myndigheterna (i Finland) som utför handlingen. I anföringen i stycke 4, av biträdande insatschef Ulf Wallin, *sedan lämnar vi över ärendet till Migrationsverket. Vi har fri rörlighet mellan gränsen så det finns inget stopp*, syftar det första ”vi” på gruppen inom polisen som möter migranterna och det andra ”vi” på en generell nationell grupp och kanske även den nationella grupp som förknippas med nationen på andra sidan gränsen, Finland. I texten refererar ”de” bland annat till den grupp som deltar i marschen: *De som planerar att ge sig ut på marschen... ska mestadels vara irakiska flyktingar som upplever att landet bedriver en omänsklig asylpolitik och därför vill pröva lyckan i ett annat land* (stycke 2). Samma referens återkommer i formuleringen: *... Efter att de främst irakiska flyktingarna passerat Ogränsen [sic] sattes de asylsökande på buss...* En annan referent till ”de” i texten är till personer med en pågående asylprocess i ett annat land: *dessutom skall de som har en pågående asylprocess, som inte avslutats i högsta instans, i ett annat EU-land återföras dit.*

5.4.1 Kommentarsfältet till artikel 4

Synechdoche: I ett flertal kommentarer återfinns formuleringar med den generaliserande synechdochen land för invånare eller myndigheter. Till exempel i fall där *Sverige* ersätter invånare/myndigheter som i följande tre exempel: *Det var inte Sverige som orsakade krig och kaos i mellanöstern...* (kom. 15), *Nog var det Sverige och dess regeringar som orsakade kaoset som vi är i.* (kom. 15.1) och *Sverige har ingen som helst skyldighet att ta hand om andra än våra egna medborgare.* (kom. 33.10). I kommentar 19.1: *Norge har meddelat att när Sverige kollapsar kommer dom...* står landet Norge för de ministrar eller politiker som står bakom uttalandet.

(Jag + du): I kommentar 33.19 refererar "vi" till *jag och du* i början av meningen: *Att du och jag bor och lever i Sverige, är ingen bedrift i sig, vi har vunnit högsta vinsten...*

(Jag+ de): I kommentar 9 refererar "Vi" till personen och personens vänner inom polisen: *Har några bekanta som är poliser. Vi träffas då och då...* Användningen utesluter därav mottagaren.

Pluralis modestiae: I kommentar 33.18 skriver en person att en åsiktsmotståndare (kom. 33.) borde låta sina tillgångar gå till "dessa människor"...*Då förutsätter vi att du och alla andra som tycker som du redan gett allt de har privat [...] Finns det sjukvård åt dig?*" "Vi" här är av typen *pluralis modestiae* och syftar egentligen på "jag": då förutsätter jag att... Samma typ av användning finns i 33.19: *Om vi leker med tanken att det finns inga gränser...*

Historiskt "vi": Ett så kallat *historiskt "vi"* (jag + du/ni + tredje pers. sing./plur.) återfinns bland annat i kommentar 16.1 i formen *våra* i formuleringen: *Den nedmontering av våra trygghetssystem och den förakt för nationen och nationalismen som har spridit sig, har sin rot i detta.* I 16.7 finns en liknande användning i: *Vad gör vi sen med 100 miljoner analfabeter... Vi tackar förstås och tar emot.*

Personen bakom kommentar 33 antar ett annat perspektiv än övriga i kommentarsfältet:

Hur har du mage att sitta här i fred och trygghet och vilja hindra medmänniskor på planeten jorden - som inte har haft samma tur i val av föräldrar och födelseplats som du har haft - att söka lycka och ett bättre liv? Vad har du gjort som gör dig så mycket mer förtjänt av ett bra liv?

Efter denna kommentar följer en tråd med 21 inlägg där personens åsikter kritiseras, men denne kan ändå ses inkluderad i flera av de ”vi” som realiseras. I tråden finns 36 användningar av det *historiska* ”vi”. Till exempel i kommentar 33.3: *Personer som resonerar likt du gör är orsaken till att vi inte kommer leva i fred och trygghet*, kommentar 33.4: *Vi skulle kunna hjälpa kvinnor och barn som faktiskt [sic] lider i flyktnlägren[sic] istället. Hur har du mage att [...] förneka dem den hjälpen, bara för att du föredrar att vi slösar pengarna på påstått hjälpbehövande män som ljuger om ålder och härkomst?* Kommentar 33.6 är skriven av samma person som kommentar 33.0 och här återfinns också ett *historiskt* ”vi”, men rymmer också en kritik mot den indelning som denna referens resulterar i: *Indelningen ”våra egna” och ”de andra”, vad bygger det på? Nationsgränser, folkgemenskaper. En bräcklig och tillfällig konstruktion. Vi avhumaniserar de barn som inte tillhör vår egen kultur för att slippa känna oss oanständiga när vi sätter upp murar.* Vidare i tråden återkommer användningen av det *historiska* ”vi” upprepade gånger, bland annat i kommentar 33.10: *Sverige har ingen som helst skyldighet att ta hand om några andra än våra egna medborgare.* I denna tråd finns utöver detta exempel också fler användningar av generaliserande synechdoche av typen land för invånare/ myndigheter, vilket jag behandlar separat.

I kommentar 16.2 är referenten till ”vi” också större än den nationella gruppen och syftar till ett allomfattande ”människan”: *Lägg till att vi är av vårt ursprung fostrade att i viss grad xenophoba och tvivlande på vår nästa för att överleva, hantera... hinder i vår vardag.*

I kommentar 33.10 definierar personen vidare vilka den menar ingår i det nationella ”vi”: *Våra är de som har bott här och varit del av landet, ”de” är dom som har varit del av nåt annat land.* I några kommentarer röjs ett förhållande mellan gruppen politiker den mindre grupp som utgörs av kommentarsfältet. Här omfattas politikerna av gruppen ”vi” samtidigt som kommentarerna intar en kritisk position gentemot politikerna. I kommentar 2 förekommer ”vi” i meningen: *Jämfört med vår feministiska samarbetsregering framstår en lam anka som handlingskraftig.* I kommentar 5 förekommer en liknande referens *Varför kommenterar inte vår nya migrationsminsiter[sic].*

(Jag+ ni + de): I kommentarsfältet finns, liksom i kommentarfält till artikel tre, exempel på en användning av ”vi” där gruppen definieras utifrån vad jag valt att kalla ekonomiska aspekter. Denna grupp utgörs av ”de som bidrar till samhället”, genom arbete och genom att betala skatt. Användningen kan inkludera mottagaren helt eller delvis beroende på om den

passar in i denna grupp. I kommentar 33.21 återkommer denna realisering flera gånger, bland annat i formuleringen: *...vi skattebetalare står för invandrarnas levnadsomkostnader eftersom det tar i genomsnitt 7 – 15 år innan man blir självförsörjande.*

Historiskt expanderat ”vi”: I kommentar 33.21 finns en realisering av det *historiska* ”vi” som refererar till en grupp större än den nationella: *På detta slags envetna, pålitliga och trogna beteende vilar Sveriges välstånd, och samma beteende som vi har ... Dvs som vi nordbor gjort i generationer:* Den sista realiseringen ”vi nordbor...” antyder en referering till ett historiskt expanderat ”vi” och inbegriper inte bara en nationell grupp utan en gemenskap som delas också med andra länder i Norden.

”De”:

I kommentarsfältet finns olika referenter till pronomenet ”de”. Bland annat refererar ”de” till personer med invandrarbakgrund: *diskriminerande domar, där etniska svenskar sätts åt, samt alla med invandrarbakgrund slipper undan med löjligt låga asylaktivistiska straff om de ens ställs inför domstol.* (kom.6) En allmän referens till *invandrare, migranter* eller *asylsökande* återkommer upprepade gånger i kommentarsfältet. Bland annat i kommentar 33.10: *Jag vill inte slösa pengar på utländska [sic] välfärdsturister. I synnerhet inte när de har fått brottstatistike [sic] upp i höjden, och tar med sig en vidrig bronsålderskultur.* Referensen förekommer, som tydligt i exemplet ovan, ofta tillsammans med en negativ framställning av gruppen. En annan referent till ”de” är *svenskar* eller *det svenska samhället* och *det svenska folket* som också förekommer i samband med en negativ framställning: *Ännu värre är väl svenska folket. De sitter tysta och rätta bakom datorerna och klagar. Svensken är en skam, en ynkygg som bara gnäller utan att göra något.* (kom.31.1). *Politiker* är en ytterligare referent till pronomenet ”de”, referensen förekommer i samband med en negativ framställning: *Varför är alliansen så tyst? Ex.vis Morgan Johansson behagade inte svara. De använder twitter enbart som megafon för sin egen förträfflighet* (kom.23).

5.4.2 Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 4

I artikeln används den generaliserande synechdochen land för myndigheter. De två användningarna av ”vi” i artikeln syftar dels på polisen och dels på en nutida nationell grupp. ”De” refererar till de som deltar i marschen och till personer med pågående asylprocess i ett annat land. I kommentarsfältet finns en utbredd användning av *historiskt* ”vi” som refererar till en nutida nationell grupp. De tre kommentarer som skrivits av personer med åsikter som avviker

från övriga i kommentarsfältet verkar bidra till en större mängd språkliga realiseringar och troligtvis också till kommentarsfältets större omfång. ”Vi” refererar också till en upplevd gemenskap som utgörs av länderna i Norden. ”De” i kommentarsfältet refererar till personer med *invandrarbakgrund* och till *invandrare, migranter* eller *asylsökande*. En annan referent till ”de” är också *svenskar* och *det svenska folket* som i vissa fall tillskrivs negativa attribut. ”De” refererar också till *politiker*. I kommentarsfältet skapas skillnad utifrån så kallade *ekonomiska aspekter* där en generell grupp: *invandrare* anses leva på den nutida nationella gruppens bekostnad. Det finns också exempel på identitetsskapande där ”vi” definieras som *skattebetalare* och *arbetare*.

5.5 Artikel 5: Migrationspolitik: Norge mot Sverige– inte nonsens.

Artikeln är skriven av Johan Westerholm. Makrotemat avslöjas explicit genom positionering i första meningen i ingressen ”Norska migrationsministerns besök i Rinkeby”. Ett annat parallellt tema är ”Rinkeby och andra utsatta områden”. Texten tar upp att Stockholms finansborgarråd och svenska migrationsministern ställer sig kritiska till besöket. Den norska migrationsministern hävdade att Sverige har sextio så kallade ”no-go-zoner” i Sverige, något som den svenska migrationsministern i ett mail kallar för nonsens. Författaren kommenterar detta med att hänvisa till den svenska polisens senaste rapport som pekar på sextioen utsatta områden. I ett citat av rikspolischefen Dan Eliasson lyfts polisens arbete i områdena, något som menas ha ett högt pris och präglas av hotfulla situationer. Eliasson menar att ett ökat antal poliser i området är nödvändigt. Artikelförfattaren återger sedan den svenska migrationsministerns analys av riskfaktorer: att det är ”strukturella faktorer som bostadsområdets fysiska miljö och en upplevd oro bland etniska grupper då historiska och globalt aktuella konflikter ger lokalt avtryck.” Detta kontrar Westerholm med en beskrivning av den ”kriminella strukturen” i Rinkeby som han menar byggts upp över tid och präglas av en utbredd rättsosäkerhet och mycket våldsamheter. Vidare, menar Westerholm, är gängkriminaliteten i området knuten till klanstrukturer och har en koppling till händelseutvecklingen i mellanöstern. Westerholm avslutar med att ifrågasätta den svenska migrationsministerns omdöme liksom finansborgarrådets kritik. Avslutningsvis understryker Westerholm att polisens undersökning om områdena ger en ärlig bild av situationen.

I artikeln förekommer användningar av synechdoche. I stycke ett finns två exempel på en generaliserande synechdoche där land för står för politiker, myndigheter eller invånare: *Vad*

Sverige har gjort fel och vad Norge bör göra annorlunda. I artikeln finns också flera användningar av generaliserande synechdoche där en myndighet (polisen) står för aktörer inom den, bland annat i andra stycket: *Den svenska polisen pekade i sin senaste rapport ut 61 ”utsatta områden”.* I kommentarsfältet finns en användning av pronomenet ”de” som syftar till referenten *poliser*: *De poliser som arbetar i de här områdena har en tuff arbetsmiljö.*

5.5.1 Kommentarsfältet till artikel 5

Synechdoche: Det finns i kommentarsfältet flera exempel på realisering av en generaliserande synechdoche där land ersätter invånare/myndigheter till exempel i kommentar 16.1: *Även Sverige har ju ännu ett val.* En liknande användning finns också i kommentar 9.2: *att Norge varnat Sverige för besöket* där både *Norge* och *Sverige* tycks ersätta deras myndigheter. I kommentar 6: *Självt ber jag Norge om ursäkt för oförskämheten.* ersätter landet *Norge* dess invånare.

(Jag + ni): I kommentar 18.4 syftar ”vi” på gruppen i kommentarsfältet. Personen deltar i en diskussion kring möjligheten att röra sig genom de så kallade ”no-go”zonerna: *kan inte du i samhällsvetenskapligt syfte byta ut cykelhjälmen mot en kippa?[...] vårdkostnader kan vi på tråden stå för.* Kommentaren svarar på ett påstående i kommentar 18 att det är fullt möjligt att röra sig genom en så kallad ”no-go zon” men att *utanförskapet, arbetslösheten och andra sociala problem [är] ett jättebekymmer.*

Historiskt ”vi”: Det *historiska* ”vi” (jag + du/ni + tredje pers. sing./plur.) som en generell referent till en nutida nationell grupp finns i detta kommentarsfält realiserat i flertalet kommentarer. I kommentar 12 refererar personen upprepade gånger till en nationell grupp genom ”vi”: *Rubba inte Sverige bilden, dvs vår egen bild av Sverige. Vi har nu en symbol på Sergels torg för det [...] den visar att vi skäms i största allmänhet för att vi inte lyckats ta emot alla.* I kommentar 31 realiseras samma ”vi” genom följande formulering: *Den växande bilden om Sveriges trasiga migrationspolitik gör sig påmind. Givetvis vill vi gärna se oss som ett föregångsland snarare än ett enormt misslyckande.* I kommentar 27 finns samma slags realisering av ”vi”: *Sossarna tror fortfarande att Sverige är störst, bäst och vackrast i hela världen. Att vi har den bästa feminismen, de bästa invandrarna, de bäst [sic] socialdemokraterna.* Här tycks ”vi” syfta tillbaka på *Sverige* tidigare i kommentaren signalerar en stark koppling mellan nationell grupp och nation. I kommentar 2 refererar den första användningen av ”vi” till en grupp som är större än den nationella. ”Vi” syftar här till

ett allomfattande ”människan”: *Vi människor tänker ofta fel*. Referensen är explicit och bred (jag + ni + de).

Historiskt expanderat ”vi”: I kommentar 12 finns också en referens till ett *historiskt expanderat vi* som följer på tidigare nämnd formulering: *Vi har nu en symbol på Sergels torg för det*. En senare mening i kommentaren bär lite otydligheter i referens och kontext: (*Och för slavhandeln på 1600talet[sic], eller om vi bara skickade järnmalm till den...*). Jag tolkar ”vi” som en referens till de (svenskar) som skickade järnmalm (till ”symbolen” på Sergels torg).

”De”: I kommentarsfältet finns flera användningar av pronomenet ”de”. En av referenterna är asylsökande: *De som söker asyl i Sverige skall inte bara ha giltiga skäl som att de är politiska flyktingar eller önskar ett bättre liv. De skall också vara vänligt sinnade mot värdlandet som beviljar och ger uppehållstillstånd*. (kom.2). I kommentar 16 är referenten till ”de” asylsökande och asylsökande som har fått avslag: *EU-kommisionen vill att medlemsstaterna snabbar på avvisningarna av de som inte har fått sina asylansökningar beviljade. Kommissonären Avramopoulos förespråkar t o m att de som vägrar att lämna landet skall tas i förvar*. En annan referent till ”de” är högt uppsatta politiker, som bland annat utgör referent i kommentar 2: *Jag begär inte att den politiska eliten i Sverige skall vara visa eller ens kloka men åtminstone visa sunt förnuft men måhända är luften för tunn och lönen för hög på toppen där den yttersta politiska eliten befinner sig. De befinner sig för långt borta från vardagsproblemen*. (kom.2). En liknande referens är till politiker i regeringen: *Dessa ministrar och nuvarande regering, skulle om de besatt lite visdom/klokhet., visa, sin norska granne, lite välkomnande, respekt, ödmjukhet, dessutom lyssna noga*. (kom.21). I dessa kommentarer beskrivs gruppen politiker i relation till negativa handlingar och egenskaper.

5.5.2 Sammanfattning av artikel och kommentarsfält 5

I artikeln används realiseringar av generaliserande synechdoche både av typen land för myndighet/invånare och myndighet för aktörer inom myndigheten (polisen). ”De” i artikeln syftar till *polisen*. I kommentarsfältet finns en utbredd användning av *historiskt ”vi”* samt exempel på användning av *historiskt expanderat ”vi”*. ”De” har några olika referenter i kommentarsfältet: *asylsökande, asylsökande som har fått avslag, politiker*. Kommentarsfältet innehåller relativt få realiseringar, jämfört med de andra kommentarsfälten. Kommentarsfält två har till exempel påtagligt fler realiseringar trots att omfånget är mindre.

6. Diskussion

I detta kapitel diskuterar jag resultatet utifrån de språkliga strategier som återfinns i kapitel 2.3 i relation till andra teorier i kapitel 2: om identitet, nation och nationalitet. I min analys avser jag inte etablera vilka språkliga strategier som är vanligast (utöver att påvisa tendenser) utan i huvudsak att kvalitativt analysera och diskutera de realiseringar som jag funnit i mitt material. Diskussionen av språkliga strategier utgår främst från resultatet av analysen av kommentarsfälten. Jag kommer också jämföra de språkliga realiseringarna i kommentarsfältet med de i artiklarna och diskutera mitt resultat i relation till tidigare studie av Wodak et al.

Pronomenet ”vi” återkommer frekvent i mitt material med en variation av referenter. Ett så kallat *historiskt* ”vi” är vanligt förekommande som referens för en nutida nationell grupp. Referensen reflekterar en identifiering med en nationell gemenskap och dess omfattning tyder på att konstruktionen av en identitet kopplad till nation i mitt material är starkt. Till de *konstruktiva strategierna* räknas även skillnadsskapande strategier. Utöver en stark tendens till identifiering med den nationella gruppen visar resultatet av min studie också på en distansering från andra grupper vilket bland annat blir tydligt i användningen av pronomenet ”de”. Mitt resultat speglar Halls teori om att identifiering fungerar genom en pågående process av skillnadsskapande. I mitt material tycks alltså den nationella identiteten, i enlighet med Halls teori, skapas i relation till ”vad den inte är” och i jämförelse till andra grupper. Resultatet visar på en stark tendens till en definiering av vilka som är ”vi”, vilka som är ”de” och att skapa en skillnad däremellan. Detta blir tydligt bland annat i formuleringen: *Våra är de som har bott här och varit del av landet, ”de” är dom som har varit del av något annat land* (kom. 33.10). Exemplet kan tyckas utgöra en mycket vag beskrivning av två generella grupper men jag vill hävda att det är ett tydligt exempel på ett tillskrivande av värde till den nationella tillhörigheten. I följande redogörelse av de sub-strategier jag identifierat utifrån mitt resultat kommer jag gå närmare in på olika aspekter av likhets- och skillnadsskapande.

Den reproduktiva sub-strategin *förutsättande av eller betoning på likhet* syftar till att skapa likhet mellan människor inom nationen. Strategin förekommer i flera kommentarsfält genom kombinationen av plats och personreferens: ”vi... i Sverige” som enligt Wodak et al. inbegriper ett antagande om en homogen ”vi”-grupp. Strategin återfinns också i formuleringar som: *poliserna ska vara specialutbildade... men i första hand vara bärare av vår svenska kultur*. Det finns en tendens i materialet att betrakta ”den svenska kulturen” som homogen och knuten till en nationell gemenskap. En annan strategi som går att identifiera i mitt material är

förutsättande av eller betoning på skillnad vilket är tydligt skillnadsskapande mellan den nationella gemenskapen och de som anses vara avvikande från de normer som definierar en nationell identitet. I kommentarsfälten skapas skillnad genom referensen ”de”. I kommentarsfält ett och två är den vanligast förekommande referenten till ”de” synechdochen *klansamhällen* eller *klanstrukturer* som står för invånarna i dem. I de andra kommentarsfälten är referens till *invandrare* eller *migranter* vanligt. En annan referent är personer som tillskrivs en annan nationalitet eller gruppidentitet som till exempel *afghaner* och *romer*. Beskrivningen av dessa grupper, som utgör referent till ”de”, präglas av ett skillnadsskapande gentemot den egna gruppen ”vi” och tillskrivande av negativa attribut. Detta leder oss in på de bevarande och rättfärdigande strategierna som framträder i mitt material genom sub-strategierna *positiv självpresentation* och *negativ presentation av andra*. Det finns i mitt material en utbredd tendens till positiv beskrivning av den egna ”vi”-gruppen utifrån goda egenskaper medan nämnda ”de”-grupper ofta beskrivs utifrån negativa egenskaper.

I materialet finns även en utbredd användning av generaliserande synechdoche där land står för befolkning. Denna metonymiska användning skapar en stark samhörighet inom ”vi”-gruppen. Användningen av synechdoche skapar också en stark koppling till nationen, något som blir speciellt tydligt i de formuleringar där ”vi” direkt syftar tillbaka till *Sverige*, så som i följande exempel: *Sossarna tror fortfarande att Sverige är störst, bäst och vackrast i hela världen. Att vi har den bästa feminismen, de bästa invandrarna...* Användningen av specificerande synechdoche i kommentarsfälten så som: *Svensken har inte förstått strukturerna som omgärdar dessa människor...* bidrar till förställningen av en homogen nationell grupp.

En kontrast till denna typ av skillnadsskapande är en negativ självpresentation där ”vi”-gruppen tillskrivs negativa egenskaper och då det *svenska samhället* eller *svenskar* åsyftas vid pronomenet ”de”. Dessa användningar bryter mot den annars okomplicerat positiva kopplingen till nation. Användningarna skulle kunna beskrivas genom de så kallade *demonterande eller förstörande* språkliga strategierna då en del av den nationella identiteten, kopplat till det politiska systemet, monteras ned. Detta tyder på en konflikt i en annars homogent beskriven identitet. Dessa strategier kan förstås med bakgrund av den negativa attityden inom kommentarsfälten gentemot politiken kring asyl och migration i Sverige. Detta troligtvis eftersom en invandringspositiv attityd hotar en homogen nationell gemenskap. Detta kan också förklara förekomsten av referens till politiker genom pronomen ”de” när de anses representera

upplevt negativa förändringar. Andra gånger inkluderas politikerna i referens till ett nationellt ”vi”.

Så vem tillåts ingå i det nationella ”vi”? Av de användningar av ”vi” som jag identifierat i mitt material är det främst de senare tre referenserna (jag+ du+ hon/han), (jag+ ni +hon/han) och (jag+ ni+ de) som har varit av intresse i förståelsen av konstruktionen av nationell identitet i materialet. Referenser med mindre omfång, till exempel (jag+ni) blir intressanta då de kan blottlägga grupper mindre än den nationella. En vanlig referent till ”vi” av typen (jag+ni) i mitt material är gruppen av skrivande på kommentarsfältet vilken tycks helt inkluderas i det historiska ”vi”, i en nationell gemenskap. De få meningsmotståndare som skriver i kommentarsfältet inkluderas även de i det nationella ”vi” och ingen inom kommentarfältet verkar exkluderas från denna referens. Detta tyder på att det inte närvarar någon från de grupper som utgör referent till ”de” och att gruppen alltså är påtagligt homogen.

En annan referent till ”vi” är en ekonomiskt definierad gemenskap. Denna tendens är tydligast i resultatet från kommentarsfält 3, men närvarar också i andra kommentarsfält. Detta ”vi” (jag+ni+de) refererar till en mindre grupp än det nationella ”vi” och utgörs av de som genom skatter och arbete bidrar till ”det svenska samhället”. Användningen tycks främst syfta till att exkludera de i gruppen invandrare som inte anses bidra ekonomiskt till samhället. En skillnad görs således från de invandrare som anses bidra till samhället vilka till en större grad kan antas inkluderas i det nationella ”vi”. Att notera är att samma skillnad mellan grupper intranationellt inte ges samma betydelse. De som inte bidrar ekonomiskt till samhället, men som inte tillskrivs epitetet invandrare, tycks inkluderas i det nationella ”vi”. Detta ekonomiska skillnadsskapande blir också synligt genom en negativ presentation av andra där gruppen invandrare anses belasta de arbetande genom att leva på skattebetalarnas bekostnad. Likaså finns en positiv självpresentation i samband med referens ”vi”, till exempel med benämningen ”goda samhällsmedborgare”. Den gemensamma identitet som skapas i kopplingen till ekonomiska aspekter delar likheter med konstruktionen av en nationell identitet bland annat genom ett gemensamt skillnadsskapande. Skillnadsskapande på ekonomisk grund verkar förstärka en skapad skillnad mellan ett ”vi” och ”de” knutet till nation.

Det finns i mitt material en tydlig koppling i likhets- och skillnadsskapande i artiklarna jämfört med motsvarande kommentarsfält. På grund av de genreförväntningar som finns på journalistiska artiklar förväntade jag mig där en begränsad användning av språkliga strategier

för konstruktion av nationell identitet. Att notera är dock att tydliga strategier för likhets- och skillnadsskapande är närvarande i artiklarna om än inte i lika stor omfattning som i kommentarsfälten. Något som är tydligt i alla artiklarna är att det tema som etableras i artikeln ofta återkommer i tillhörande kommentarsfält och skapande av ”vi” och ”de” i artiklarna speglas i de språkliga realiseringarna i kommentarsfälten. Till exempel så utgör invånare i *klansamhällen* samt *romer* återkommande referent till ”de” både i artikel och kommentarsfält. I kommentarsfälten finns en större utbredning och variation av språkliga realiseringar jämfört med artiklarna.

Studien av Wodak et al. visar en stark tendens till jämförelse och skillnadsskapande mellan den egna (österrikiska) nationella identiteten och andra nationer och nationella identiteter. Skillnad betonades särskilt till nationella identiteter knutna till närliggande nationer, men också till icke-österrikare inom Österrike. Min studie av svensk nationell identitet har flera likheter med undersökningen av Wodak et al. Bland annat i den starka tendensen till skillnadsskapande mellan en nationell gemenskap och interna ”out groups”, som i mitt material ofta benämns som invandrare. Resultatet till mitt material påvisar också vissa skillnader från studien av Wodak et al. Till exempel visar mitt material ingen tendens till ett skillnadsskapande mot närliggande länder och nationella identiteter. Tvärt om påvisar flera exempel en upplevd gemenskap inom Norden genom referens till ett ”vi” större än det nationella. I mitt material finns framför allt en stark tendens till skillnadsskapande gentemot andra nationer och nationella identiteter utanför Europa och även ”icke-svenskar” inom Sverige som tillskrivs nationaliteter kopplade till länder utanför Europa.

I artiklar och kommentarsfält på ledarsidorna.se uttrycks en stark samhörighet kopplad till nation. Genom diskurs, här analyserad genom språkliga strategier, tillskrivs ett värde till nationen och till den nationella identiteten. Den nationella gemenskapen och den nationalism som diskursivt uttrycks i mitt material är, för återkoppla till Andersons teori om en förstådd gemenskap, vad som skapar nationen. Föreställningen om en nation och en gemenskap, så som den uttrycks i mitt material, blir således verklig på grund av att skrivande i artiklar och kommentarsfält tror på denna gemenskap och identifierar sig med den. Från resultaten av denna undersökning kan också identifieras vad som i kapitel 2.2 benämndes *the narcissism of small differences*. Det finns få exempel på beskrivningar av likheter mellan gruppen som utgör en nutida nationell gemenskap och ”de andra”. De få kommentarer som trotsar föreställningen om en nationellt knuten gemenskap och pekar på likheter grupper emellan,

möter också motstånd från övriga skrivande i kommentarsfältet. Resultatet påvisar, i enlighet med Freuds begrepp, ett förminskande av skillnader inom det nationella ”vi” samt ett förstörande av skillnader mellan ”vi” och ”de”-grupper.

För att också återgå till Scotts teorier är det diskriminering som ger en betydelse till vissa skillnader mellan identiteter. Förställningen om andras (”de”-grupper) underlägsenhet blir tydlig i min undersökning genom en utbredd distansering från och negativ beskrivning av ”de andra”. ”De andra” i min studie är främst människor som på ett eller annat sätt upplevs tillhöra länder utanför Europa, människor som inte helt inkluderas i det svenska samhället. I koppling till den samhällliga kontext som angavs i inledningen (kapitel 1) och till den kritiska diskursanalysen (kapitel 2.2) kan de språkliga strategier som beskrivs i denna uppsats diskursivt tjäna till upprätta och bevara en samhälllig struktur. Detta sker genom en invandringskritisk, nationalistisk diskurs där upplevelsen av en gemensam nationell identitet är stark. Den diskursiva praktiken kan tjäna till att bevara en maktskillnad mellan det nationella ”vi” och ”de”: till exempel invånare i klansamhällen, invandrare, romer eller afghaner. Likaså kan den tjäna till att rättfärdiga en diskriminering gentemot dessa grupper, som ju tillskrivs negativa egenskaper.

7. Sammanfattning och slutsats

Denna uppsats utgår ifrån en undersökning av språklig konstruktion av nationell identitet genom språket. Uppsatsen inleddes med en inledning samt en redogörelse för tidigare svenska studier av nationell identitet med kritisk diskursanalys som utgångspunkt. Med bakgrund i teorier om kritisk diskursanalys, nation, identitet och strategier för konstruktion av nationell identitet i kapitel 2 och metod och material i kapitel 3 respektive 4, har jag studerat användningen av pronomenet ”vi” och ”de” samt den metonymiska stilfiguren synechdoche i artiklar och kommentarsfält från nyhetssiten Ledarsidorna.se. Efter en diskussion av resultatet i kapitel 5 följde en analys utifrån tidigare etablerad teori.

Resultatet av denna undersökning visar på ett identitetsskapande som både involverar identifiering med en nationell gemenskap och ett skillnadsskapande gentemot andra grupper. Det finns en överensstämmelse mellan artiklar och kommentarsfält gällande teman och användning av språkliga realiseringar, men kommentarsfälten är mer omfattande och innehåller fler strategier för konstruktion av nationell identitet medan användningen i artiklarna är mer subtil. I artiklarna och kommentarsfälten konstrueras en nutida nationell grupp (”vi”) i relation till andra grupper (”de”). Kommentarsfälten utgör ett samtal och

diskussion i relation till en opinionsdrivande media. Analysen av språket på ledarsidorna.se blottlägger en maktrelation mellan de som upplevs tillhöra den nationella gemenskapen och de som exkluderas från den. Detta sker i anslutning till konstruktionen av en nationell identitet.

På grund av det tydligt invandringskritiska perspektivet på Ledarsidorna.se var det inte helt oväntat att hitta uttryck också för en nationell identitet. För vidare forskning vore det intressant att utföra liknande studier, med möjlighet till ett större urval av språkliga realiseringar och strategier, på texter i andra sociala kontexter och som har mer förtäckta perspektiv. Uppsatsen utgår ifrån en kvalitativ studie av hur nationella identiteter diskursivt konstrueras genom språkliga strategier. Undersökningen utgår ifrån ett relativt stort material bestående av fem artiklar med tillhörande kommentarsfält. Vid användning av en kvantitativ metod hade det till exempel varit relevant att undersöka vilka språkliga strategier som är vanligast och till vilken omfattning olika aktörer använder sig av dessa. Av utrymmes- och avgränsningsskäl har jag dock valt att utgå endast från en kvalitativ metod. Men med ett kvantitativt, mätbart resultat hade andra kunskaper vunnits, vilket också skulle vara intressant för vidare studier.

8. Källförteckning

- Adelai, Amina. 2017a: *Forskaren: Naziströrelsen växer i hela landet*. SVT nyheter <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/troligtvis-borjan-pa-en-ny-valdsvag> (Hämtad 2107-12-02)
- Adelai, Amina. 2017b: *Ny rapport: Negativa nyhetsartiklar om invandring vanligast* <https://www.svt.se/kultur/medier/ny-rapport-negativa-gestaltningar-av-invandring-vanligast-i-nyheterna> (2017-12-02)
- Anderson, Benedict R. O'G. 2006: *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism*. Rev. ed. London: Verso
- Freud, Sigmund 2004: *Civilization and its discontents*. London: Penguin
- Hall, Stuart: 1996: Introduction: Who Needs 'identity'? I Du Gay, Paul. & Hall, Stuart (red.) (2011[1996]). *Questions of cultural identity [electronic resource]*. Los Angeles, Calif.: Sage 2-17 <http://solomon.soth.alexanderstreet.com/cgi-bin/asp/philo/soth/getdoc.pl?S10020039-D000002> (2017.12.01)
- Hellspong, Lennart & Ledin, Per 1997: *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Johansson, Jonna 2008: *Learning To Be(come) A Good European A Critical Analysis of the Official European Union Discourse on European Identity and Higher Education*. Linköping: Linköping University Electronic Press: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:17138/FULLTEXT01.pdf> (2017.11.30)
- Lundström, Catrin 2007: *Svenska latinas: ras, klass och kön i svenskhetens geografi*. Diss. Uppsala : Uppsala universitet, 2007
- Lawler, Steph 2014: *Identity: Sociological perspectives*. 2 ed. Cambridge: Polity
- Myndigheterna för press radio och tv 2017: *Krav och regler för medierna* <https://www.mpr.se/att-sanda/krav-och-regler/> (2017-10-06)
- Nyroos, Lina 2008: Vadå vi? Tala för dig själv!: Om oenighet och identitet vid seminarier. *Språk & Stil*. 18, s. 93-111
- Paterson, Jennifer, Haimi, Rebecca. 2015: *Skribenten anklagar GP för att normalisera rasism* SVT nyheter <https://www.svt.se/kultur/avslutar-samarbetet-med-gp> (2017-12-02)
- Regeringskansliet 2015: *Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktningmottagande*. <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktningmottagande/> (2017-11-25)
- Riksdagsförvaltningen 2016: *Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Krypterad webbadress. (2017-11-25)
- Scott, Joan W 1992: Multiculturalism and the Politics of Identity. I Rajchman, John (red.) (1995). *The identity in question*. New York, N.Y.: Routledge (12-19)
- Sveriges Radio 2016: *Angående kritiken mot vår benämning av bloggen "Ledarsidorna"* <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2795&artikel=6363871> (2017-11-25)
- Westerholm, Johan 2017: *Om ledarsidorna.se* Ledarsidorna.se. <https://ledarsidorna.se/om-ledarsidorna-se/> (2017-10-06)

Westerholm, Johan 2017: *Svenska ledarsidor* Ledarsidorna.se. <https://ledarsidorna.se/om-ledarsidorna-se/svenska-ledarsidor/> (2017-10-06)

Wodak, Ruth, de Cillia Rudolf, Reisigl, Martin och Liebhart, Karin 2009: *The discursive construction of national identity*. 2. ed. Edinburgh: Edinburgh University Press